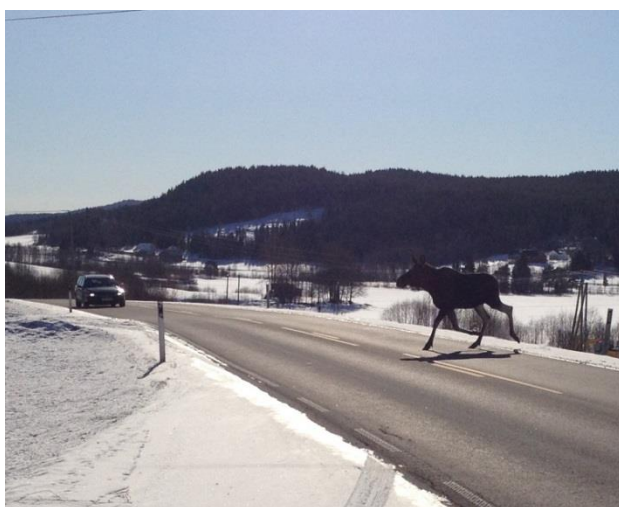

KOMMUNAL HJORTEVILTPLAN

TOLGA KOMMUNE 2024 – 2028

med mål for utviklingen av bestandene
av elg, hjort, og rådyr i kommunen

Vedtatt i Tolga Kommunestyre sak 93/23 23.11.2023.

Planen evalueres og revideres innen 01.04.2028 eller tidligere ved behov.

Innhold

1. Innledning	3
2. Kort om faktagrunnlaget og ressursen som forvaltes i Tolga kommune	4
2a) Bestandsstørrelser	4
2b) Årlige avskytninger	5
2c) Avgang av hjortevilt på vei og jernbane	6
2d) Predatorers påvirkning av hjorteviltbestanden	7
2e) Førstehåndsverdien av slakt	8
2e) Jaktstatistikk	8
3. Kunnskap om trekk og beiteområder	10
4. Strukturen på dagens forvaltning i Tolga kommune	10
4 a) Valdstruktur	10
4 b) Minstearealet for tildeling av fellingstillatelser	11
4 c) Bestandsplaner	11
4 d) Beitetakster	11
4 e) Tiltak iverksatt for å redusere beiteskader og antall påkjørsler med bil og tog	13
5. Kommunalt Viltfond og fellingsavgift på elg og hjort	13
6. Hjorteviltregisteret	14
Hjorteviltforskriften § 32.Rapportering	14
§ 33.Bruk av Hjorteviltregisteret	14
§ 34. Mislighold av rapporteringsplikt	14
7. Organisering av arbeidet med ettersøk og håndtering av skadd vilt og fallvilt i Tolga kommune.	15
7 a) Fallvilt / ettersøk etter og eventuell avlivning av skadd hjortevilt utenom ordinær jakt	15
7 b) Kommunens oppgaver i forhold til ettersøk av påskutt/skadeskutt under ordinær jakt	16
8. Datoer og tidsfrister innen hjorteviltforvaltningen	16
9. Ansvars- og oppgavefordeling mellom kommunen, elgregionen (NØRER), vald, grunneierlag/ utmarkslag og jaktleder	17
9 a) Kommunens ansvar	17
9 b) Elgregionens ansvar (Nord-Østerdal og Røros Elgregion, jaktrettighetshavernes sammenslutning)	18
9 c) Valdets/Valdansvarliges ansvar	18
9 d) Grunneierlagets - / Utmarkslagets ansvar	18
9 e) Jaktleders ansvar	19
10. Målsettinger for utviklingen av bestandene og hjorteviltforvaltninga i Tolga kommune	19

1. Innledning

Kommunene har hovedansvaret for den offentlige forvaltningen av elg, hjort og rådyr. I tillegg til å bidra til ivaretagelse av bestandene og deres leveområder, har kommunene et stort ansvar for offentlige interesser knyttet til hjortevilt, blant annet opplevelsesverdier, biologisk mangfold og trafikkproblemer.

Jaktrettshaverne (grunneierne/grunneiersammenslutningene) har ansvaret for organisering og tilrettelegging av jaktutøvelsen. De har også mulighet til å bidra i bestandsforvaltningen, blant annet gjennom utarbeidelse av bestandsplaner og gjennomføring av andre forvaltningstiltak. Dette ivaretas på overordnet nivå i vår region av NØRE, Nord-Østerdal og Røros Elgregion.

Den offentlige delen av forvaltningen av villrein blir ivaretatt av statlige oppnevnte villreinnemnder. Alle kommunene med areal i villreinområdene er representert i villreinnemndene. I og med at hele Tolga Østfjell villreinområde ligger innenfor Tolga kommunes grenser ivaretar kommunen oppgaven som villreinnemnd for dette villreinområdet.

[FOR-2016-01-08-12 Forskrift om forvaltning av hjortevilt](#) definerer i formålsparagrafen at forvaltningen av hjortevilt skal ivareta bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjorteviltressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

Utfyllende veiledning til forskriften gis i [Miljødirektoratets veileder M478/2016 Forskrift om forvaltningen av hjortevilt- med kommentarer](#).

Forskriften er tydelig på at kommunene skal utarbeide mål for hvordan hjorteviltbestandene skal utvikle seg. Slike målsettinger skal være både målbare og etterprøvbare. De bør derfor være realistiske og ha en tidsramme slik at de kan evalueres i forhold til enkle kriterier.

Det er et overordnet mål at hjorteviltforvaltningen skal være mest mulig stammerettet. Dette kan oppnås gjennom vald som omfatter store arealer, og/ eller gjennom bestandsplanområder som favner flere vald. Dette ivaretas i vår region på en god måte via det arbeidet NØRE- Nord-Østerdal og Røros Elgregion gjør.

Denne kommunale hjorteviltplanen er utarbeidet og vedtatt i henhold til kravene i [Forskrift om forvaltning av hjortevilt, § 3:](#)

Kommunen skal vedta målsettinger for utviklingen av bestandene av elg, hjort, og rådyr der det er åpnet for jakt på arten(e). Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane.

Formålet med forskriften (§ 1) er at forvaltningen av hjortevilt skal ivareta bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjorteviltressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

Hjorteviltet i Norge utgjør en stor utmarksressurs som gir en årlig førstehånds kjøttverdi på over 500 millioner kroner (opp mot 2 millioner kroner i Tolga kommune), og som også er ettertraktede

og betydelige jaktobjekter. I tillegg kommer ringvirkninger som følge av kjøp og salg i forbindelse med jakt og jaktrettigheter.

Jakta står sterkt i Norge og i Tolga, og temaet jakt og forvaltning vekker et stort engasjement i lokalsamfunnet. Hjorteviltet er dessuten en kilde til fine naturopplevelser for alle friluftinteresserte.

De samfunnsøkonomiske kostnadene knyttet til en høy tetthet av hjortevilt, gjør seg hovedsakelig gjeldende gjennom skader på skog og innmark, samt viltulykker på vei og jernbane. Tidligere undersøkelser fra Skandinavia indikerer at en ulykke mellom elg og bil koster samfunnet, omregnet til dagens pengeverdi, over 200 000 kr i gjennomsnitt (Sivertsen m.fl. 2010). En god forvaltning krever derfor en balansering av de verdiene og kostnadene hjorteviltbestandene medfører.

2. Kort om faktagrunnlaget og ressursen som forvaltes i Tolga kommune

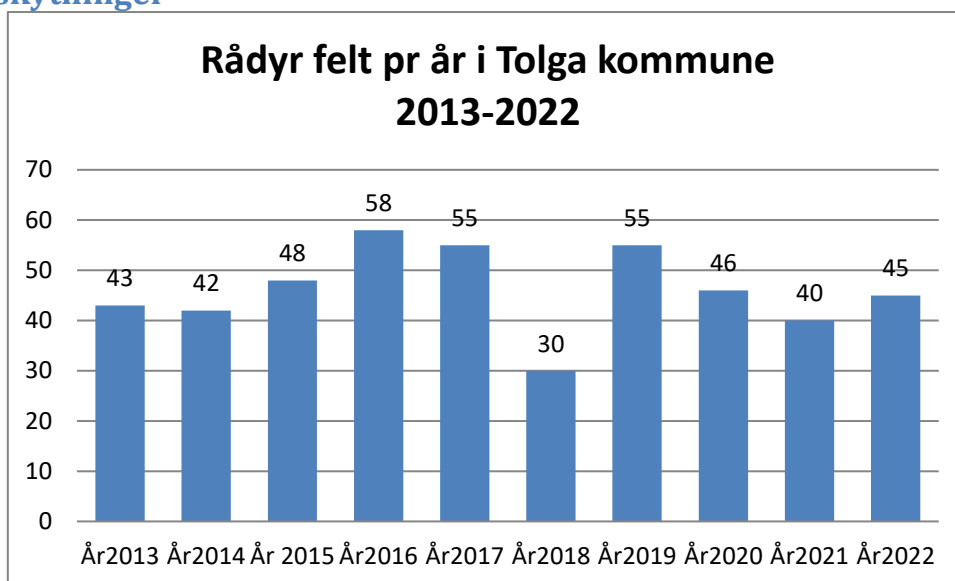
2a) Bestandsstørrelser

Elg. På bakgrunn av de siste CERSIM-beregningene som ble gjort i 2012, og med utviklingen av sett og skutt elg under jakt i årene fram 2022 vurderes bestanden av elg til å ligge i størrelsesorden 750- 850 på sommerstid og ved jaktstart. Den årlige kalveproduksjonen i denne bestanden vil anslagsvis være 160-200. I perioden desember til april trekker mye elg fra høyereliggende strøk i vår egen kommune og fra Os og Røros ned i vinteroppholdsområdene i Glommadalføret i Tolga og Tynset kommuner.

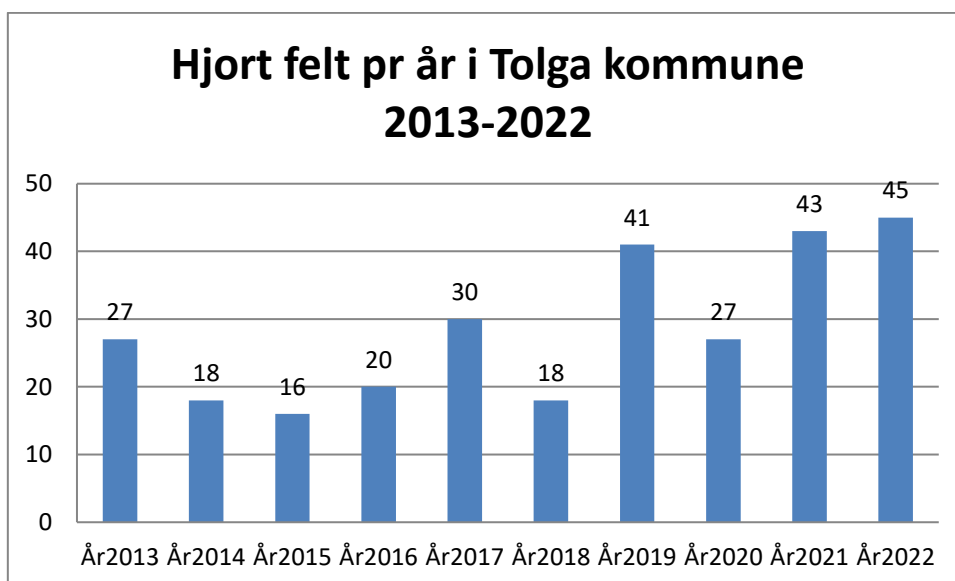
Hjort. Tolgas bestand av hjort er i stor grad en felles bestand med Tynset som i stor grad er konsentrert i områder på begge sider av kommunegrensa ved Telneset. Antall individer hjort i vår kommune er vanskelig å anslå da vi da vi ikke har like godt datagrunnlag å bygge på for hjort som for elg. Hjorten har også et trekkmonster som er lite kartlagt i vårt område. Hjorten i vårt område står forholdsvis konsentrert vinterstid, med hovedområder på øst og vestsida av Glomma i området rundt Telneset. I Tynset og Tolga er det felt 73 hjort til sammen i gjennomsnitt pr år de siste 4 årene. Dette ser ikke ut til å redusere bestanden. Den samlede bestanden i grenseområdene på Tynset- sida og Tolga antas derved å kunne bestå av opp mot 350-450 dyr ved jaktstart.

Rådyr. Rådyrbestanden vil variere mye mer fra år til år enn bestandene av hjort og elg. Snørrike, kalde vintre kan desimere bestanden i stor grad. Rådyrbestanden i kommunen har i 2013-2022 trolig vært på sitt høyeste noensinne, takket være gode vintre for dyra og lite predatorpress. Unntaket i denne perioden var vinteren 2017-2018 som var snørrik i vårt distrikt. Det vises tydelig i fellingstallene for jakta 2018.

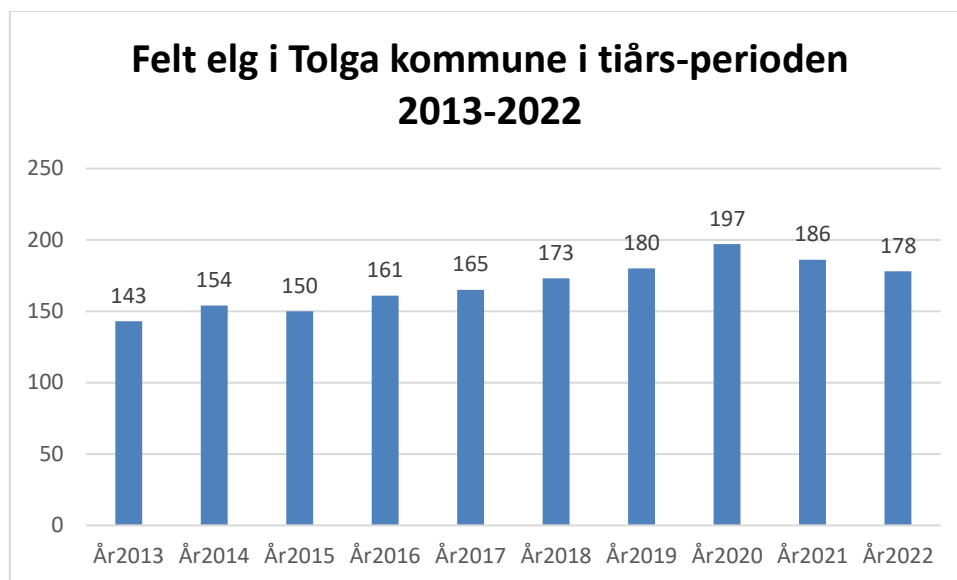
2b) Årlige avskytninger

Rådyrbestanden i kommunen har i perioden 2013-2022 vært på et historisk høyt nivå. Vintere med mye snø og streng kulde medfører betydelig reduksjon i rådyrbestanden. Dette vises tydelig i denne tabellen. Vinteren 2017-2018 var snørrik i vårt distrikt. Kilde: Hjorteviltregisteret

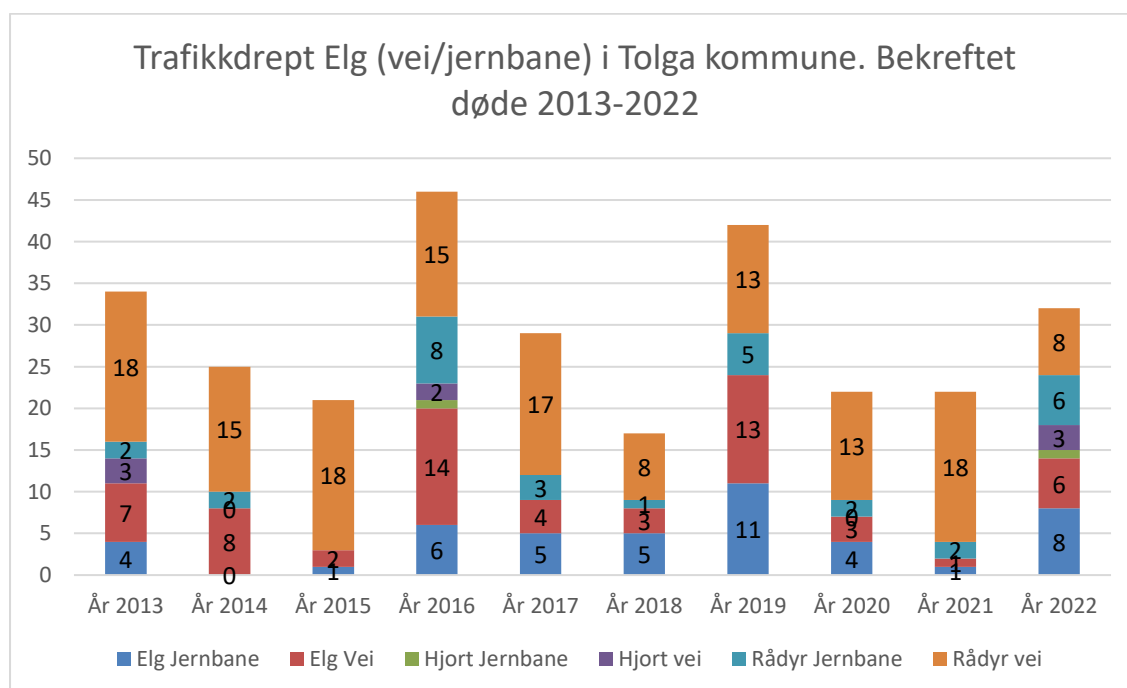
I perioden 2013-2018 ble det felt 22 hjorter i kommunen i gjennomsnitt pr år. De 4 siste årene har det blitt felt i gjennomsnitt 39 pr år med en historisk topp så langt med 45 i 2022. Kilde: Hjorteviltregisteret

De siste 10 årene har det blitt felt i gjennomsnitt 169 elger pr år i gjennomsnitt.

2c) Avgang av hjortevilt på vei og jernbane

Tabellen nedenfor viser en oversikt over registrerte påkjørsler av hjortevilt med bekreftet dødelig utfall på vei og jernbane i Tolga kommune fra år 2013 til 2022.

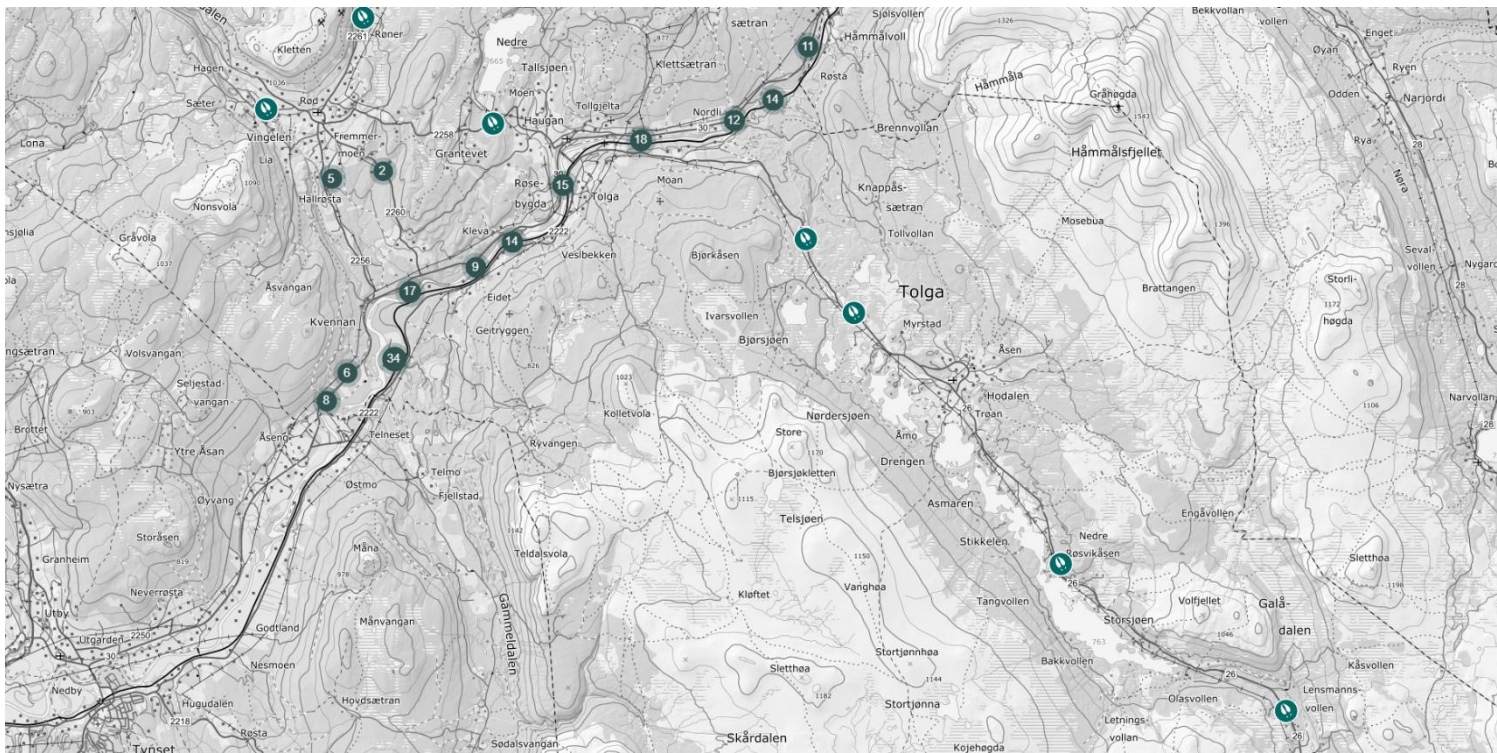

Kilde bilder: Skog.no

I den siste 5-årsperioden 2018-2022 er det registrert i **gjennomsnitt pr år 10 trafikkdrepte** (tog/bil) **elger, 1 hjort og 15 rådyr** i kommunen.

Påkjørsler på vei totalt (inkludert dyr som ikke ble funnet etterpå eller friskmeldt) i 5-årsperioden i gjennomsnitt pr år var 23 dyr og på jernbanen 10 dyr. **14 elger, 17 rådyr og 2 hjorter ble påkjørt i gjennomsnitt pr år 2018-2022.**

Tallene for registrerte påkjørsler (tog/bil) totalt ligger høyere enn dette, men en del av de påkjørte dyrene blir ikke funnet og en del blir «friskmeldt» i og med at det ikke kan observeres noen skader av betydning på dem. Antallet trafikkdrepte hjortevilt vurderes i de senere år som så lavt sett i forhold til jaktuttaket at det har liten innvirkning på bestandene av de tre artene totalt sett. Unntaket kan nok være rådyr som i større grad oppholder seg nær bebyggelse og trafikk på vinterstid enn de andre to artene. I og med at hjorteviltet i stor grad trekker ned fra høyereliggende strøk og ned i Glommadalføret om vinteren skjer de fleste påkjørslene i perioden november til april langs fylkesvei 30 og på jernbanen gjennom kommunen. *Tall herfra brukt som mål- indikator i hjorteviltforvaltningen. Se delmål 5 side 21.*

Oversikt kommunen påkjørsler av hjortedyr (bil og tog) de siste 5 årene (2018-2022). 135 dyr er bekreftet døde etter påkjørsel i denne perioden. Av disse 76 rådyr, 52 elg og 7 hjort. 95 % av påkjørslene skjer naturlig nok på fylkesvei 30 og jernbanen gjennom kommunen. Lagring av rundballer med fór nær vei og jernbane har vist seg å være en sterkt medvirkende faktor til flere viltpåkjørsler vinterstid.

2d) Predatorers påvirkning av hjorteviltbestanden

Den viktigste predatoren på rådyr er gaupe og denne har vi kun hatt enkelte streifdyr periodevis av i Tolga kommune de siste årene og har derved ikke utgjort noen innvirkning av betydning på bestanden.

Ulv og bjørn er predatorer som kan ta elg og hjort. Av ulv har vi kun hatt noen streifindivider periodevis i Tolga de siste årene. 1- 3 bjørner (hannbjørner) har hatt tilhold i kommunen de siste årene. Ut fra dette anses ikke predatorpress å ha nevneverdig innvirkning på bestanden av hjort og elg i Tolga kommune.

2e) Førstehåndsverdien av slakt

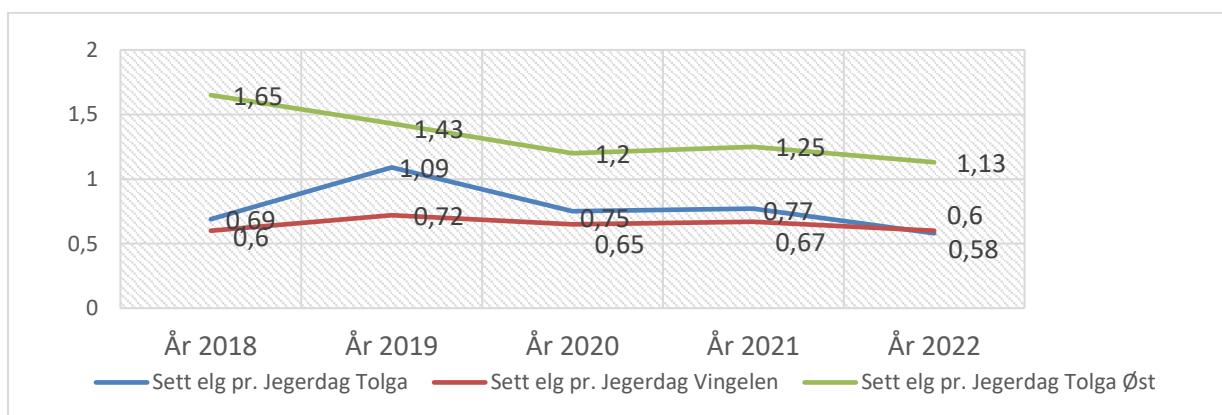
Verdien av kjøttet fra hjorteviltjakta representerer betydelige verdier.

Tallene for de siste 10 årene viser at førstehåndsverdien av slakt beløper seg til opp mot **2 millioner kroner pr år i Tolga kommune** når man går ut fra en gjennomsnittspris på kr 75,- pr kg slakt. Det er felt 170 elger (22.800 kg slakt) og 20 hjort (1.750 kg slakt) i gjennomsnitt pr år de siste 10 årene. Prisene på elgjakt i Tolga kommune varierer dog helt fra 10 kr pr kilo slakt til opp mot 100 kr pr kilo slakt.

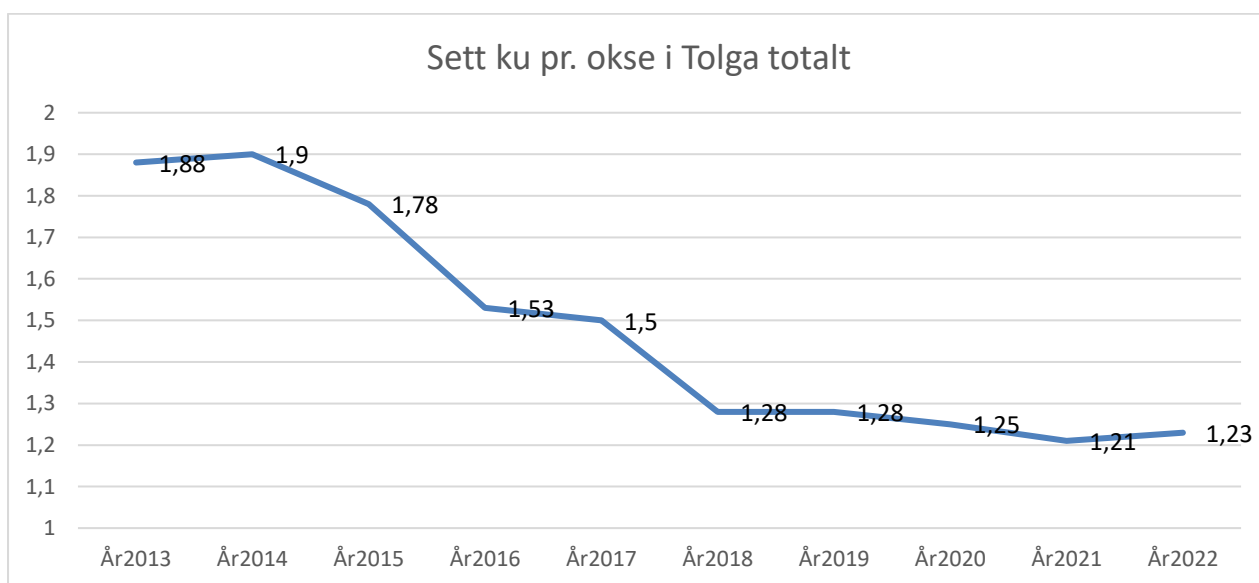
I tillegg kommer de andre verdiene jegerne legger igjen i bygda før, under og etter jakta og den rekreasjonsmessige verdien jakta utgjør for jegerne sett i et folkehelseperspektiv.

2e) Jaktstatistikk

Alle data fra hjorteviltjakta legges inn i hjorteviltregisteret. Det mest omfattende datamaterialet gjelder elg. Fellingskvoter, fellingsresultater, slaktevekter og Sett- elg skjema som alle jaktlag er pålagt å fylle ut legges inn. Ut fra dette kan en få ut data og statistikker som sier noe om utviklingen over tid når det gjelder bestandsstørrelse, kjønns sammensetning, produktivitet m.v.

Sett elg pr Jegerdagsverk i perioden 2018- 2022. Kurvene viser en svakt nedadgående tendens de siste årene. Tallene gir et uttrykk for den relative bestandsstørrelsen over tid, men sier ikke noe om det faktiske antall elg. Jegere i kommunens sør-østlige deler ser betydelig mer elg når de er ute på jakt enn i andre deler av kommunen. Dette har sammenheng både med topografiske forhold som gjør det lettere å observere elg, og at elgtettheten er høyere i områdene fra Hodalen til Øversjødalen i jaktperioden enn i øvrige deler av kommunen.

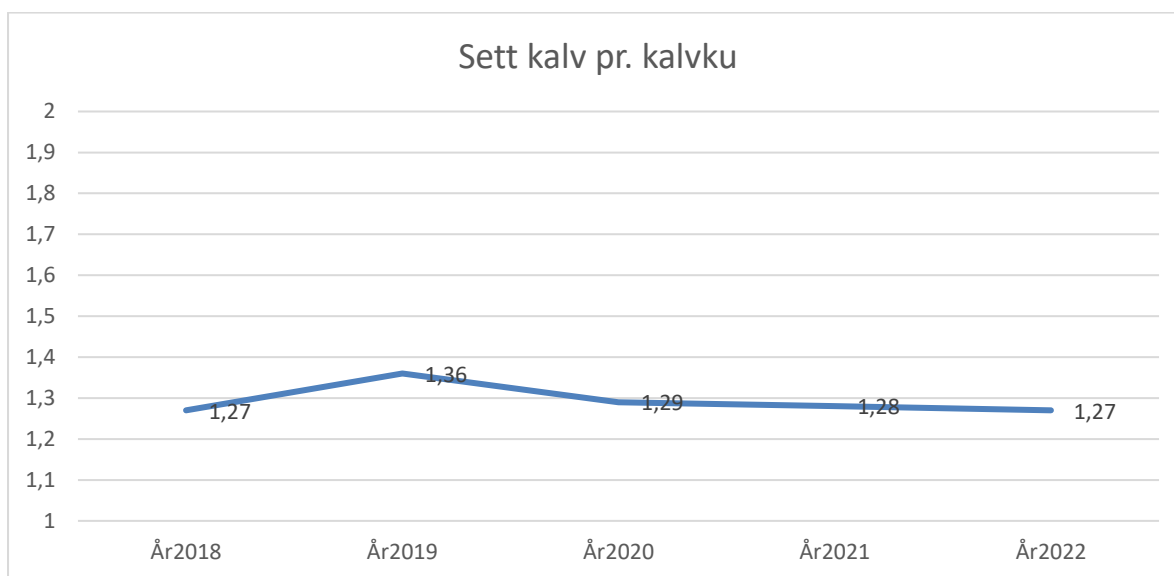
Indeksen viser kjønns sammensetningen for dyr som er eldre enn ett år. Dersom indeksen er 1,00 er det like mange okser som kyr i bestanden. Er indeksen større enn 1,00 er det flere kyr enn okser, for

eksempel vil tallet 2,3 si at det er sett 2,3 elgkyr for hver okse som er sett. Indeksen kan avvike noe fra kjønnssammensetningen i bestanden fordi sannsynligheten for å oppdage ku og okse kan være ulik.

Det har som en følge av målrettet avskyting for å redusere en høy totalbestand og målet om flere og større okser i bestanden blitt færre kuer pr okse i bestanden de siste 10 årene. Målet i inneværende bestandsplan er at sett ku pr okse skal ligge mellom 1,2 og 1,5.

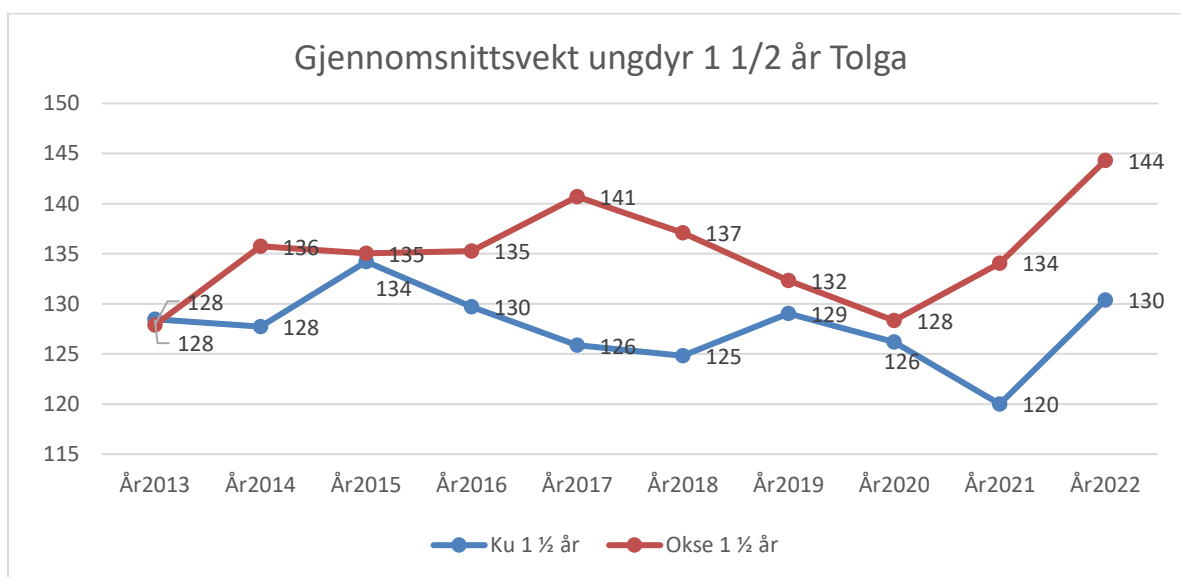
Tall herfra brukt som mål- indikator i hjorteviltforvaltningen. Se delmål 3 side 21.

Kilde: Hjorteviltregisteret

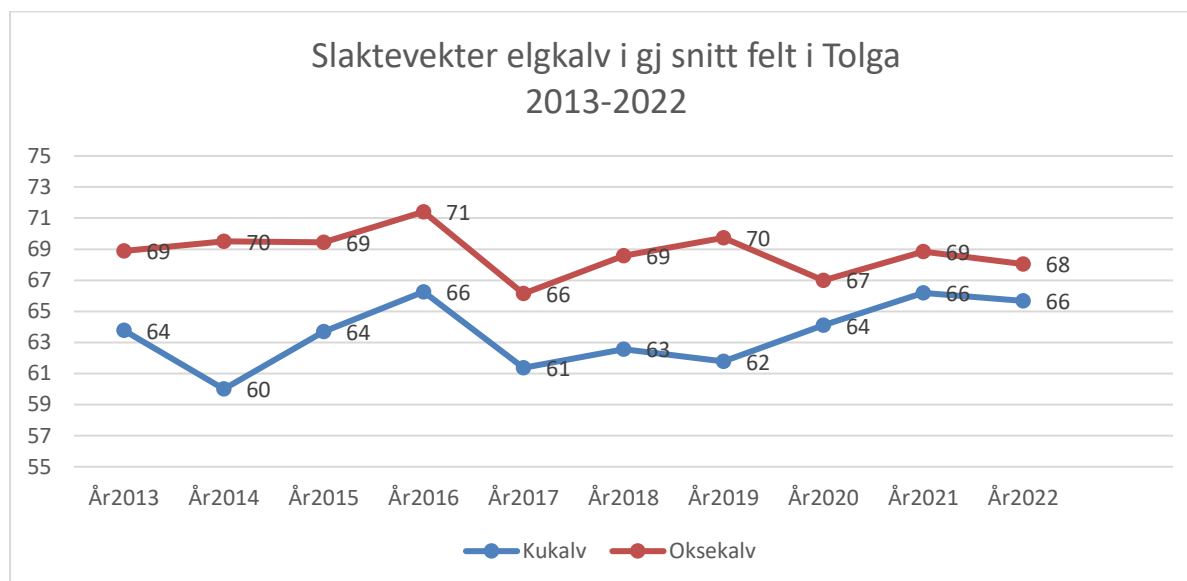

Sett kalv per kalvku (tvillingraten) viser hyppigheten av tvillinger i bestanden. Tvillingraten vil også påvirkes av kyrenes alderssammensetning fordi sannsynligheten for å få tvillinger er størst for kyr over 4-5 år. Indeksen kan variere mellom 1-2, hvor 1 betyr at ingen kyr har blitt observert med tvillinger, mens 2 betyr at alle kalveførende kyr har blitt observert med tvillinger. Tallene for Tolga er stabile omkring 1,3.

Tall herfra brukt som mål- indikator i hjorteviltforvaltningen. Se delmål 4 side 21. Kilde: Hjorteviltregisteret

Slaktevekt i gjennomsnitt hos ungdyr felt under jakta. Utviklingen i slaktevekt kan indirekte være et uttrykk for endring i kondisjonen i elgbestanden. Vektene ligger på et stabilt nivå i Tolga. *Tall herfra brukt som målindikator i hjorteviltforvaltningen. Se delmål 4 side 21.* Kilde: Hjorteviltregisteret

Slaktevekt i gjennomsnitt hos kalver felt under jakta. Utviklingen i slaktevekt kan indirekte være et uttrykk for endring i kondisjonen i elgbestanden og beiteforholdene gjennom sommeren. Vektene ligger på et stabilt nivå i Tolga. Kilde: Hjorteviltregisteret

3. Kunnskap om trekk og beiteområder

Trekkmønsteret for elgbestanden ble kartlagt på 1990-tallet. Karleggingen viste at store deler av elgbestanden trekker ned fra de høyereliggende områdene i de vestlige delene av Røros, Os og Tolga kommuner og ned i Glommadalføret om vinteren. Det viktigste vinteroppholdsområdet for denne stammen er derved nede i Glommadalføret i Tolga og Tynset kommuner i perioden desember til mars/april. Dalføret har derfor en tett bestand av elg om vinteren som medfører samfunnsmessige utfordringer i forhold til påkjørsler med bil og tog og beiteskader på skog. I mars/ april trekker elgen tilbake til sine sommeroppholdsområder. I de østligste delene av de tre kommunene trekker elgen i hovedsak ned til områder ved Femunden i Engerdal og delvis til Rendalen om vinteren.

4. Strukturen på dagens forvaltning i Tolga kommune

4 a) Valdstruktur

Definisjoner:

Vald: Det geografiske området som kommunen godkjenner for jakt på arter av hjortevilt og tildeler samlet fellingskvote til. Valdansvarlig representant, i nært samarbeid med jaktrettighetshaverne, fordeler kvotene ut til de enkelte jaktfeltene innen valdet.

Jaktfelt: Et mindre geografisk område innenfor et vald, som jaktrettshaverne (grunneierne/grunneierlagene) selv har avgrenset av hensyn til jaktutøvelsen.

Tolga kommune er organisert i 3 storvald med felles godkjent bestandsplan via Nord-Østerdal og Røros Elgregion (NØRE) som tildeles 4-årige kvoter på elg og hjort. For rådyr er de 3 valdene tildelt kvotefri jakt.

4-årige kvoter gir vald og jaktfelt stor fleksibilitet i forhold til felling det enkelte jaktår og fordeling av fellingstillatelser imellom jaktfeltene.

Valdene med tellende areal for elg og hjort (areal under skoggrensa) :

- Vingelen Viltstellområde med 220.500 daa tellende areal
- Tolga Viltstellområde med 191.200 daa tellende areal
- Tolga Øst Viltstellområde med 214.600 daa tellende areal
- Totalt tellende areal i Tolga kommune 626.300 daa

. Dette er satt opp som et mål i hjorteviltforvaltningen. Se delmål 6 side 21.

4 b) Minstearealet for tildeling av fellingstillatelser

Minstearealet for tildeling av fellingstillatelser i Tolga kommune er i forskrift satt til **3.000 daa for elg** og for til **rådyr 5.000 daa**. For hjort er det ikke definert noen nedre grense. Ved tildeling av elgkvotene for perioden 2022-2025 til de 3 storvaldene er det i gjennomsnitt tildelt fellingstillatelse på ett dyr pr 2.800 daa tellende areal (225 dyr pr år på 626.300 daa.). For hjort er det tildelt 90 dyr pr år tilsvarende ett dyr pr 7.000 daa.

4 c) Bestandsplaner

Nord- Østerdal og Røros elgregion (NØRER), som er jaktrettshaverenes (grunneiernes) samarbeidsorgan i regionen, vurderes som et velorganisert organ som har klare mål basert på gode kunnskapsdata.

NØRER har siden slutten av 1990-tallet utarbeidet 4-årige bestandsplaner for elg. Tolga Viltnemnd, som er delegert myndighet innen viltforvaltning i kommunen, har vurdert at NØRER`s bestandsplaner i hele perioden har tatt inn i seg de nødvendige samfunnsmessige aspekter omkring hjorteviltbestanden. Viltnemnda har derfor vedtatt NØRER`s bestandsplaner og i all hovedsak tildelt bestandsplanens anbefalte fellingskvoter på elg i Tolga kommune.

For hjort har Tolga Viltnemnd vedtatt en felles bestandsplan for Alvdal, Tynset og Tolga. Kunnskapsgrunnlaget omkring hjortebestanden i vårt distrikt er noe mangelfullt. Man har ikke nyere undersøkelser om trekkmonster og vet også svært lite om en eventuell innvandring av hjort til våre områder. Fellingstallene for hjort har økt de siste årene og i 2022 ble det felt 45 dyr, noe som er historisk toppnotering.

4 d) Beitetakster

Med **beitegrad** menes hvor stor andel skudd på trær som har vært utsatt for elgbeiting.

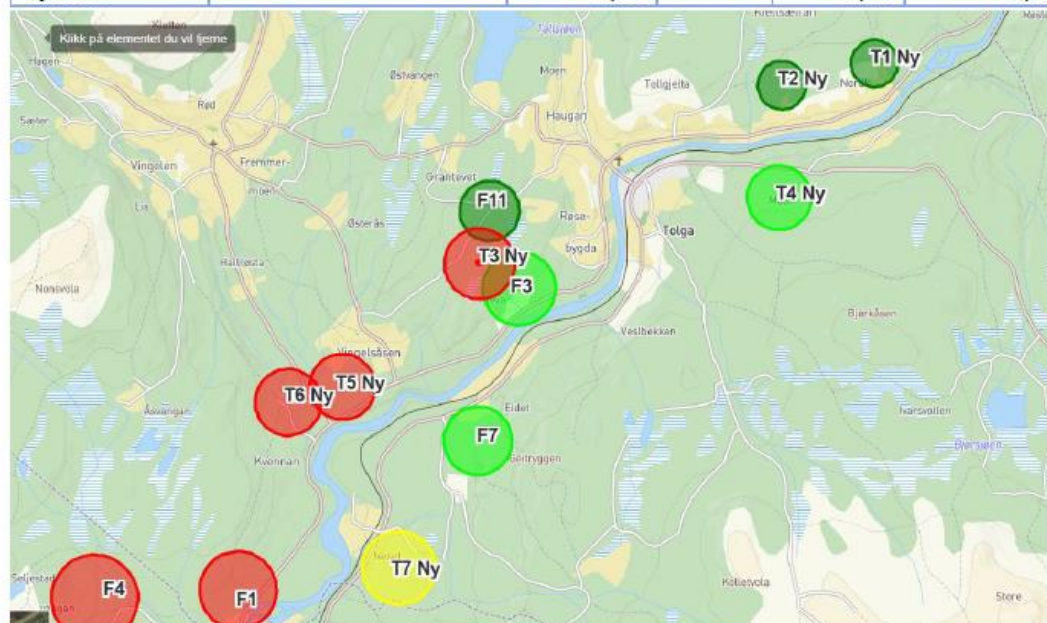
Fra rapport overvåkningstaksering av elgbeite 2022 utført av NØUT, Nord-Østerdal
Utmarkstjenester:

Beitegrad	Beskrivelse	Andel kvist utsatt for beiting
1	Ingen eller ubetydelig beiting.	0 %
1,5	Lite beitet	17 %
2,0	Middels hardt beitet	33 %
2,5	Middels/Hardt beitet	50 %
3,0	Hardt beitet	67 %
3,5	Meget hardt beitet	83 %
4,0	Alt beite oppspist.	100 %

4.2 Tolga

Det ble utført beitetakst på 11 prøvefelt i Tolga kommune i 2022.

Tolga 2022	Sted	Furu22	Furu21	Bjørk	ROS + vier
F1	Eggengsvingen	2,6		2,6	3,5
F3	Kleven	1,7	1,1	3,4	3,7
F7	Eid	1,6	1,5	2,4	2,8
F11	Grantevet/Nyveien	1,2	1,4	2,2	3,1
T1 Ny	Erlia, Tippen	1,3		2,3	
T2 Ny	Erlimo	1,2			
T3 Ny	Åssaga	3		3,2	2,2
T4 Ny	Hodalsveien	1,5		2,6	3
T5 Ny	Seksmannsmoen	3,3		3,4	4
T6 Ny	Bleien	2,6		3,1	
T7 Ny	Borkgrubban	2,3		2,1	
Gj. Snitt		2,03		2,73	3,19

Beitegrad på furu 1 – 1,5	
Beitegrad på furu 1,5 - 2	
Beitegrad på furu 2 – 2,5	
Beitegrad på furu 2,5 og over	

Store kontraster i Tolga. Bildet til venstre er fra Seksmannsmoen, mens bildet til høyre er fra Erlia.

Resultatene i Tolga må vurderes i forhold til at det er lagt inn mange nye flater for å få en bedre spredning geografisk og fordi mange av de eldre flatene har vokst gjennom beitehøyde. I Tolga er det også store forskjeller mellom områdene med lavte beitetrykk i de nordlige delene, mens det er til dels veldig hardt trykk i de sørvestlige områdene. Også i Tolga synes det som beitetrykket i de lavereliggende områdene var hardt vinteren 2021-2022.

Tall herfra brukt som mål- indikator i hjorteviltforvaltningen. Se delmål 2 side 21.

4 e) Tiltak iverksatt for å redusere beiteskader og antall påkjørsler med bil og tog

For å redusere de samfunnsmessige skadene hjorteviltet gjør ved å beite på ungskog og ved å forårsake påkjørsler med bil og tog er det flere tiltak som har blitt iverksatt de siste 25 årene i et samspill mellom elgregionen (NØRE), kommunenes viltmyndigheter, skogeiere, veivesenet, jernbaneverket mv. Her nevnes de viktigste:

- Reduksjon av elgbestanden
- Avskoging i et belte langs vei på ulykkesutsatte strekninger
- Opprette foringsplasser for elg i god avstand fra vei /jernbane

Nord- Østerdal og Røros elgregion (NØRE), som er jaktrettshaverenes samarbeidsorgan i regionen, har i stor grad vist samfunnsansvar ved å foreslå høyere fellingskvoter med mål å redusere bestanden av elg de siste 25 årene. Kommunene har fulgt opp dette og tildelt høye kvoter.

Det viktigste skogryddingstiltaket som er utført langs fylkesvei 30 i Tolga kommune er langs veien fra Telneset til Kvinnan. Antall vilt påkjørsler på denne strekningen har gått ned betydelig etter at det ble ryddet skog i et belte langs veien på begge sider.

Ved nydyrkning langs vei bør det avskoges helt mellom dyrkning og veien.

I mange år har Grunneierlag/ NØRE (med økonomisk støtte fra kommunale viltfond noen år) stått for opprettelse av en rekke foringsplasser med rundballer for elgen i god avstand fra trafikkert vei og jernbane. Dette gjør at elgen i stor grad holdes unna vei og bane.

5. Kommunalt Viltfond og fellingsavgift på elg og hjort

Tolga Viltnemnd er av kommunestyret i Tolga delegert myndighet til å forvalte det kommunale viltfondet. Hovedinntektskilden til viltfondet er fellingsavgifter på hjort og elg. Årlig dreier dette seg om kr 105.000 til kr 115.000 de siste årene.

Fra fondet dekkes kommunens utgifter til ettersøk og håndtering av skadd vilt og fallvilt i kommunen (kr 90.000- kr 110.000 pr år i gjennomsnitt de siste åra).

Tolga Viltnemnd tildeler fra viltfondet også tilskudd til tiltak i henhold til reglene i [forskrift om kommunale viltfond m.v. § 5](#) etter søknad. Viltfondets saldo pr 31.12.2022 var på vel kr 192.000.

I og med at kommunens utgifter i forbindelse med fallvilt- og ettersøksarbeid de siste årene har ligget omkring det fondet får i inntekt til fondet pr år vil tildelingene til andre gode formål og tiltak på viltområdet medføre at saldoen på fondet reduseres.

Tall herfra brukt som mål- indikator i hjorteviltforvaltningen. Se delmål 8 side 21.

Søknader om tilskudd fra Viltfondet behandles som hovedregel en gang pr år og søknadsfristen er satt til 15. februar.

6. Hjorteviltregisteret

Rutinene for bruk av [Hjorteviltregisteret \(HVR\)](#), (= [settogskutt.no](#)) er blitt godt innarbeidet i Tolga kommune de senere årene og siden 2005 er alle data vedrørende rapportering av fallvilt, "sett elg", fellingskvoter, fellingsresultater, slaktevekter mv lagt inn i dette registret som kommunen og jegerne er pålagt å bruke iht [Hjorteviltforskriften](#).

[Hjorteviltforskriften § 32. Rapportering](#)

For elg, hjort, rådyr og villrein skal valdansvarlig representant rapportere årlig fellingsresultat til kommunen eller villreinnemnda innen 14 dager etter endt jakt. Kommunen og villreinnemnda skal innen 30 dager etter endt jakttid rapportere dette til Statistisk Sentralbyrå gjennom Hjorteviltregisteret.

Valdansvarlig representant skal rapportere opplysninger registrert på kontrollkort for villrein til villreinnemnda senest 14 dager etter endt jakt.

Miljødirektoratet, statsforvalteren, fylkeskommunen, kommunen og villreinnemnda kan hver for seg eller i fellesskap pålegge jegerne og/eller jaktrettshaverne å rapportere opplysninger om viltbestanden i sitt jaktfelt eller vald ved å registrere sett elg eller sett hjort, samle inn kjever, kjønnsorganer og lignende til analyse og bruk i forvaltningen.

[§ 33. Bruk av Hjorteviltregisteret](#)

Kommunen og villreinnemnda skal benytte Hjorteviltregisteret som verktøy for å tildele fellingstillatelser, rapportere fellingsresultat og holde oversikt over vald og tellende areal.

Kommunen skal registrere sett elg- og sett hjort-rapporteringer i Hjorteviltregisteret.

Kommunen og villreinnemnda skal sørge for at andre innsamlede opplysninger om hjortevilt registreres i Hjorteviltregisteret.

[§ 34. Mislighold av rapporteringsplikt](#)

Kommunen kan nekte eller trekke tilbake godkjenning av kvotefri jakt på rådyr, eller bestandsplan for elg eller hjort ved manglende rapportering av fellingsresultat eller andre pålagte innsamlede opplysninger.

Villreinnemnda kan nekte tildeling av frie fellingstillatelser for jakt på villrein påfølgende jaktår ved utilfredsstillende rapportering av fellingsresultat eller andre pålagte innsamlede opplysninger.

Kommunen er alltid endelig ansvarlige for godkjenning og kvalitetssikring av data innlagt i HVR. Selv om valdansvarlig har godkjent data, skal kommunene derfor påse at dataene er troverdige. Sett elg/hjort-registreringer lagt inn av jegere og jaktlag via «settogskutt», må kvalitetssikres før de

importeres til HVR. Dette er i utgangspunktet valdansvarlig sin jobb, men i de tilfeller kommunen ikke har avtalt med valdansvarlig om å gjøre dette, er det kommunens jobb.

7. Organisering av arbeidet med ettersøk og håndtering av skadd vilt og fallvilt i Tolga kommune.

7 a) Fallvilt / ettersøk etter og eventuell avlivning av skadd hjortevilt utenom ordinær jakt

Hjortevilt som dør av andre årsaker enn ordinær jakt karakteriseres som fallvilt. Disse dyrene er ofte påkjørt av bil eller tog, de kan være felt som skadedyr, eller gjenfunnet som døde av andre årsaker.

Dersom man finner et dødt hjortevilt i skogen skal man i de fleste tilfeller la naturen gå sin gang. Kommunen som viltorgan har ingen generell plikt til å ta hånd om, grave ned eller fjerne dødt hjortevilt.

Det finnes imidlertid noen unntak hvor kommunen bør varsles. Dette kan for eksempel være dødt hjortevilt som ligger ved drikkevannskilder eller som er til stor sjenanse for de som bor i området. Også i tilfeller hvor det er mistanke om sykdom som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser bør kommunen og mattilsynet varsles.

Verdien av fallvilt av hjortevilt er kommunens eiendom, og tilfaller det kommunale viltfondet. Hjortevilt som er drept i sammenstøt med motorkjøretøy eller tog har i utgangspunktet ikke noen omsettbart verdi, og det kommunale viltfondet vil som hovedregel ikke hevde eiendomsretten til dette.

Kommunen har heller ingen direkte forpliktelse til å forestå fjerning av slike kadavre, da dette er noe som tilligger vei- eller jernbanemyndigheten, men Tolga kommune har inngått en avtale med veientreprenøren om at våre fallviltmannskaper fjerner vilt som blir liggende i eller like ved veien. Kommunens rolle er i første omgang å besørge et ettersøk av skadd vilt og ivaretagelse av ressursen. Fallvilt som vurderes som brukbart slakt leveres til mottak etter avtale.

Uansett dødsårsak, er det i det offentlige interesse at fallvilt av hjortevilt registreres i Hjorteviltregisteret. Det er kommunen som er ansvarlig for å legge inn slike data.

Alt fallvilt (dyr som dør utenom ordinær jakt) av hjortevilt som er ett år eller eldre skal testes for skrantesjuka (CWD), som et ledd i den nasjonale kartleggingen.

Godt samarbeid med veg- og banemyndigheter er nødvendig for å få tilgang til data om eventuelle påkjørsler. Fallviltmannskapene og kommunen registrerer påkjørt vilt med kartfestet ulykkessted i fallviltbasen i hjorteviltregisteret.

Påkjørselsdata brukes til å vurdere hvilke veistrekninger som trenger sikringstiltak. Med en god registrering både før og etter sikringstiltak er man i stand til å vurdere hvor godt avbøtende tiltak fungerer.

Tolga kommune som viltforvaltningsorgan har i henhold til Viltloven, Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 29 m.v. og Dyrevelfredsloven § 4 m.v. plikt å sørge for organisering av ettersøk etter og eventuell avlivning av skadet vilt som ikke kan bli friskt.

I henhold til Viltlovens § 48 er fallvilt og avlivet hjortevilt og bever kommunalt viltfonds eiendom. Paragrafen sier også at kommunen skal så vidt mulig sørge for at viltet blir tatt vare på. I jakttiden kan fallvilt overdras til jaktberettigede mot fradrag i hans fellingskvote når dette er formålstjenlig.

Tolga kommune har for å sikre at kommunen oppfyller sine plikter på dette området opprettet ei fallviltgruppe bestående av 4 medlemmer (oppdragstakere) som påtar seg å være en av kommunens mannskap som rykker ut så snart som mulig ved innkommet melding fra politi eller

enkeltpersoner om skadet, sykt eller dødt vilt utenom jakt. Arbeidet kan også innbefatte felling av skadegjørende dyr når gyldige vedtak om felling er fattet.

Se detaljer på miljødirektoratets sider: [Hvordan følge opp viltpåkjørsler](#)

7 b) Kommunens oppgaver i forhold til ettersøk av påskutt/skadeskutt under ordinær jakt

For å sikre at Tolga kommune oppfyller sine forpliktelser i Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst, § 27, ettersøksplikt, forfølgingsrett og avliving av såret storvilt, har kommunen inngått avtale med oppdragstakere som er kommunens viltmyndighets kontaktpersoner for oppfølging av at pliktmessig ettersøk etter skadeskutt/ påskutt hjortevilt under den ordinære jakta blir gjennomført i henhold til regelverket.

Se detaljer på miljødirektoratets sider: [Ettersøk av skadet hjortevilt under jakt](#)

8. Datoer og tidsfrister innen hjorteviltforvaltningen

Frister og viktige datoer i hjorteviltforvaltningen

7. januar: For elg, hjort og rådyr skal valdansvarlig representant rapportere årlig fellingsresultat til kommunen innen 14 dager etter endt jakt. Hjorteviltregisteret. (**Årlig adm**)
Sende ut fakturaer på fellingsavgifter for hjort og elg til jaktlag/vald. (**Årlig adm**)

15. januar: Fremme forslag om endring i minstearealet (forskriftendring)

15. januar: Ajourføre og kvalitetssikre data fra høstens jakt (elg, hjort, rådyr) i hjorteviltregisteret i samråd med valdansvarlige representanter.

20. januar: Kommunen skal innen 30 dager etter endt jakttid (elg, hjort, rådyr) rapportere dette til Statistisk Sentralbyrå gjennom Hjorteviltregisteret (**Årlig adm**)

15. februar: Søknadsfrist for tildeling av midler fra kommunalt viltfond

15. mars (innen): Viltneemndsmøte : Oppsummering høstens hjorteviltjakt, beitetakseringer, fallvilt/ påkjørsler, status kommunalt viltfond, behandle søknader om viltfondsmidler, vedta fellingsavgifter hjort og elg (iht maks satser i statsbudsj)

31. mars: Frist for kommunen å rapportere fallvilt til SSB via Hjorteviltregisteret (**Årlig adm**)

1. april: Kommunens frist for å trekke tilbake valdgodkjenning

-Kommunens frist for å trekke tilbake godkjenning av bestandsplan og bestandsplanområde

-Kommunens frist for tilbaketrekking av kvotefri jakt på rådyr

-Rettighetshavers frist for å trekke eiendommen ut av godkjent eller omsøkt vald eller trekke et vald ut av godkjent bestandsplanområde

-Dersom det har skjedd endringer med valdets grenser, eiendomsforhold eller tellende areal i løpet av siste jaktår, skal valdansvarlig representant melde dette til kommunen innen **1. april**.

15. mars: Kommunen fastsetter minstearealet for elg, hjort og rådyr i en forskrift. Det kan fastsettes ulikt minsteareal for ulike deler av en kommune. Forslag om endring av minsteareal skal fremmes **innen 15. januar** og fastsettes av kommunen innen **15. mars**.

1. mai: Rettighetshavers frist for å søke godkjenning av vald eller bestandsplanområde.

-Rettighetshavers frist for å melde endringer i valdet eller i bestandsplanområde til kommunen.

- Rettighetshavers frist for å søke om godkjenning eller endringer av bestandsplan.
- Villreinnemndas frist kvotefastsetting villrein iht [hvf § 28](#) Tolga Østfjell (**Årlig nemnd**)

-Rettighetshavers frist for å søke om kvotefri jakt på rådyr.

15. mai: Kommunen skal registrere tildelt fellingskvote villrein Tolga Østfjell og bestille kontrollkort og CWD-prøvesett for villrein til jakta i TØ. (**Årlig adm**)

10. juni (innen): Viltneemndsmøte: kvoter elg, hjort, rådyr

15. juni: Kommunes frist for å godkjenne vald, bestandsplanområde, bestandsplan for elg eller hjort og kvotefri jakt på rådyr.

-Frist for vedtak og utsending av fellingstillatelser av elg, hjort, rådyr og villrein Tæla Østfjell. (**Årlig nemnd**)

-Registrere tildelte fellingskvoter for elg, hjort og rådyr i hjorteviltregisteret. (**Årlig adm**)

10. august: Bukkejakt rådyr starter

20. august: Villreinjakt starter

1. september: Hjortejakt starter

25. september: Elgjakt og ordinær rådyrjakt starter

10. oktober: Ajourføre-kvalitetssikre data fra høstens jakt villrein Tolga Østfjell i hjorteviltregisteret i samråd med villreinutvalget. (**Årlig adm**)

20. oktober: Kommunen skal innen 30 dager etter endt jaktid Villrein Tolga Østfjell rapportere dette til Statistisk Sentralbyrå gjennom Hjorteviltregisteret (**Årlig adm**)

23. desember: Siste jaktdag elg, hjort og rådyr

31. desember. Så snart som mulig etter avsluttet jakt og senest 31. desember skal alle jaktfelt og vald ha innlevert sett elg/hjort-skjemaer og fellingsresultater for elg, hjort og rådyr til kommunen.

9. Ansvars- og oppgavefordeling mellom kommunen, elgregionen (NØRER), vald, grunneierlag/ utmarkslag og jaktleder

9 a) Kommunens ansvar

- Godkjenning av; vald og bestandsplanområder innen 15. juni, bestandsplaner og kvoter [jfr. Forskrift om forvaltning av hjortevilt.](#)
- Bidra til at valdene organiseres som bestandsplanområder med naturlige grenser og med bestandsplan godkjent av kommunen. Forvaltningen skal sikre bestandsstørrelser som medfører at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser eller biologisk mangfold.
- Oppdatere og kvalitetssikre data som er innrapportert jaktstatistikk og fallvilt i hjorteviltregisteret.
- Nødvendig informasjon sendes ut til valdene før jakta årlig.
- Legge til rette for bestandsvis forvaltning over kommunegrensene for de bestandene hvor dette er naturlig.
- Tildele kvoter til alle vald med grunnlag i kommunens målsetting, godkjente bestandsplaner, målrettet avskyting og bestandenes utvikling.

- Tilrettelegge for at rapporteringsrutiner, ettersøk og avliving skjer som beskrevet i [Forskrift om utøvelse av jakt og fangst. Kap. 8 § 26a- §29.](#)
- Stille med mannskap til ettersøk av fallvilt i og utenom ordinær jakttid samt utnevne kommunale representanter som skal være viltmyndighetens (kommunens) representant i forhold til oppfølging av ettersøk av skadeskutt vilt under jakta.
- Organisering og administrering av fallviltmannskap, fallviltstatistikk og tiltak for redusering av viltpåkjørslar.
- Innkreve fellingsavgifter etter avsluttet jakt.
- Årlig tildele midler ved søknad til det kommunale viltfondet.
- Stimulere til etablering av beitetakster i vinterbeiteområder med faste overvåkningsflater.
- Oppfølging av grove brudd på viltlov og tilhørende forskrifter.
- Bistå i utvelgelse av flater for taksering av beiteskader på skog.

9 b) Elgregionens ansvar (Nord-Østerdal og Røros Elgregion, jaktrettighetshavernes sammenslutning)

- I henhold til [Forskrift om forvaltning av hjortevilt](#) utarbeide bestandsplan for elg med inntil 5 års varighet og sende den til kommunen for godkjenning.
- Overvåke elgbestanden og ressursgrunnlaget i sitt område og forvalte bestandene i henhold til kommunens målsetninger samt gjeldende lovverk.
- Stimulere til forebyggende tiltak for å hindre uakseptable skader og ulemper forårsaket av elg på andre samfunnsinteresser. Beiteskader på skog herunder beitetakster, ulykker på veg og bane, beiteskader på innmark med mer.
- Stimulere til overvåkning av beiteskader på skog gjennom beitetakster med faste overvåkningsflater med takst hvert 2. år.

9 c) Valdets/Valdansvarliges ansvar

- Grunneierlagene innenfor det enkelte vald oppnevner en felles [valdansvarlig representant iht hjorteviltforskriftens § 9,10,11,13,18 mv](#)
- Vedkommende opptrer på vegne av jaktrettshaverne ovenfor kommunen i saker som berører valdet. Vedkommende plikter innen 1. april å melde til kommunen alle endringer som har skjedd med valdets grenser, eiendomsforhold og tellende areal i løpet av siste jaktår
- Bidra til å organisere og administrere jakta slik at den utføres med grunnlag i gjeldende lovverk, forskrifter, kommunale målsetninger og godkjent bestandsplan/tildelt kvote
- Viderefordre valdets fellingskvote i samråd med grunneierlagene/ jaktlagene innen valdet.
- Bidra til samarbeid, fleksibilitet og justeringer mellom grunneierlag for å oppnå målsetninger og være innenfor avskytningsplanen for perioden.
- Følge opp innrapportering av jaktdata via internettetsiden settogskutt.no.

9 d) Grunneierlagets - / Utmarkslagets ansvar

- Grunneierlagene innenfor det enkelte vald oppnevner en felles [valdansvarlig representant.](#)
- Samarbeide med Valdansvarlig representant i forhold til fordeling av kvoter.
- Sende inn oversikt over jaktledere før jakt på elg og hjort starter hvert år til kommunen.
- Har ansvaret for opplæring av og sørge for nødvendig informasjon til jaktlederne.

- Det skal legges til rette for at samjakt utøves på de områder dette er naturlig. Det skal også vises hensyn til andre interessegrupper da alle har rett til å utøve friluftsliv.
- Bidra til god kommunikasjon mellom kommunens ettersøkskontakt og jaktutøver.
- Foreta kontroll av at skutte dyr stemmer med tildelt kvote.
- Bidra til god og utfyllende innrapportering av jaktdata via internettsiden settogskutt.no.
- Sende inn fellingsrapport til kommunen innen 14 dager etter endt jakt på elg, hjort, og rådyr.
- Betale fellingsavgift på felte dyr til kommunens viltfond. Faktura utarbeides av kommunen med grunnlag i fellingsrapportene og sendes ut valdene i januar måned.

9 e) Jaktleders ansvar

- Alle jaktfelt/jaktag for elg og hjort skal utpeke en ansvarlig jaktleder.
- Jaktleder har ansvar for å lede og organisere jaktutøvelsen og påse at den foregår på en human og forsvarlig måte i tråd med gjeldene lover og forskrifter. Den enkelte jeger er selv ansvarlig for selve jaktutøvelsen og egen og andres sikkerhet.
- Alle som jakter på hjortevilt (elg, hjort og rådyr) skal ha tilgang til godkjent ettersøkshund til ettersøk av påskutt vilt. Dersom slik hund ikke medføres under jaktutøvelsen, skal det gjennom skriftlig avtale være sikret tilgang på ettersøkshund.
- Jaktleder har et særlig ansvar ved skadeskyting i forhold til riktig prosedyre og kommunikasjon med kommunens kontaktpersoner for ettersøk.
- Jaktleder har ansvar for at alle jaktdata blir innregistrert via internettsiden settogskutt.no.

10. Målsettinger for utviklingen av bestandene og hjorteviltforvaltninga i Tolga kommune

[Forskrift om forvaltning av hjortevilt](#) er styrende for kommunens forvaltning av hjorteviltbestandene. Formålet med forskriften (§ 1) er at forvaltningen av hjortevilt skal ivareta bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjorteviltressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

[Forskrift om forvaltning av hjortevilt, § 3:](#)

Kommunen skal vedta målsettinger for utviklingen av bestandene av elg, hjort, og rådyr. Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane.

Målene skal så langt det er mulig være målbare, konkrete, etterprøvbare og mulig å påvirke.

Ved siden av å se til rettighetshaveres og jegernes interesser skal kommunen som viltforvaltningsmyndighet hensynta samfunnsmessige aspekter som hensynet til:

- Skog og landbruk
- Trafikk på vei og jernbane
- Naturmangfoldet

Som kunnskapsgrunnlag har vi indeksene hentet fra Hjorteviltregisteret:

- Sett / felt elg pr jegerdag (bestandstetthet)
- Sett ku per okse (kjønnsforhold)
- Sett kalv pr ku / sett kalv pr kalvku (reproduksjon)
- Slaktevekter (kondisjon, beitetilgang)
- Fellingsstatistikker over tid (bestandsutvikling)
- Fallviltregistreringene (påkjørslar på vei og bane og død av andre årsaker)

Og fra overvåkningstaksering av elgbeite:

- Beitetrykk på skog (ungfuru m.v.)

Det er først og fremst elgbestanden i vårt distrikt som har fått mest fokus når det gjelder å forvalte bestanden i et større samfunnsperspektiv. Rådyrbestanden utgjør først og fremst en utfordring i forhold til mange påkjørsler på vei og bane og at dyrene er sårbare under snørike og kalde vintere. Hjortebestanden i kommunen ser ut til å være økende og vil på kunne medføre større utfordringer i forhold til trafikk og skader på skog og innmark i årene framover.

1. Hovedmål: Hjorteviltforvaltningen i Tolga kommune skal være en bærekraftig og kunnskapsbasert forvaltning som tar vare på naturmangfoldet og ulike samfunnsinteresser, samt tilrettelegger for at hjorteviltet skal være en ressurs for kommunens innbyggere næringsmessig og rekreasjonsmessig.

2. Mål for bestandsstørrelse elg

Elgstammen skal stabiliseres på et nivå som innen 2030 gir beiteskader på skog som ligger på et akseptabelt nivå i vinterbeiteområdene.

Middelverdien for beitegrad på furu skal innen 2030 ligge stabilt under 2,0.

(Beitetakserings-data) Målet er identisk med mål i bestandsplanen for elgregionen

Tiltak:

Årlig beiteskadetaksering og oppfølging av takseringsresultatene i bestandsplanarbeid og tildeling av fellingskvoter.

3. Mål for bestandsstørrelse hjort

Stabilisere bestanden på nivå med bestanden pr høsten 2021 og å opprettholde en balansert stamme med en høy andel voksne bukker. (Mål i henhold til vedtatt bestandsplan 2022-2025)

Tiltak: Årlig vårtelling på jorder i april og oppfølging av fellingsresultater og avskytingen i forhold til avskytingsplanen satt til 28 % kalv, 36 % hind og 36 % bukk.

4. Mål for bestandsstørrelse rådyr

Det skal arbeides for en bærekraftig forvaltning av rådyrbestanden i kommunen sett i forhold til veitrafikk, landbruk og arealbruk.

Tiltak:

Valdene utarbeider bestandsplan for rådyr i løpet av 2024

5. Mål for struktur på elgbestanden

Kjønnsfordelingen i bestanden skal ligge mellom 1,2 og 1,5 ku pr okse. (Sett elg-data) Målet er identisk med mål i bestandsplanen for elgregionen

Tiltak: Oppfølging av sett-elg-data.

6. Mål for produktivitet i elgstammen
Sett Kalv/kalvku: >1,3 (Sett elg-data)

Tiltak: Oppfølging av sett-elg-data.

7. Mål for kondisjon i elgstammen
Slaktevekt i gjennomsnitt ungdyr:
Hanndyr 1,5 år: >135 kg, hunndyr 1,5 år: >125 kg (Felt elg-data)
Slaktevekt i gjennomsnitt kalver:
Hannkalv >70 kg, hunnkalv >65 kg

Tiltak: Oppfølging av sett og skutt-elg-data.

8. Mål for hjortevilt og trafikk
Antall påkjørsler på vei og bane i kommunen (elg/hjort/ rådyr) pr år innen år 2030 skal være lavere enn gjennomsnittet i perioden 2018-2022: <14 elg, < 17 rådyr (Fallvilt-data)

Tiltak: Oppfølging av fallviltdata. Kontroll med lagring av rundballer nær vei og bane, og dialog med aktuelle eiere av rundballene for å få dem flyttet før snøen kommer om høsten. Dialog med veimyndigheter og grunneiere for rydding av vegetasjon langs veiene for å bedre sikten.

9. Mål for organisering og struktur på forvaltninga
Tolga kommune skal i hjorteviltsammenheng bestå 3 storvald med godkjente bestandsplaner som tildeles 4-årige kvoter på elg og hjort. For rådyr tildeles de 3 valdene kvotefri jakt.

Tiltak: Videreføring av dagens organisering.

10. Informere og følge opp jegere/jaktlag for å kvalitetssikre innrapporteringen av sett og felt elg/hjort/rådyr-data via Hjorteviltregisteret.

Tiltak: Årlig påminnelse til og oppfølging av jegere/jaktlag og årlig møte med valdansvarlige representanter